

EMD-bulletin nr. 4-2022

Domsreferater fra Den europeiske
menneskerettsdomstolen.

EMD-bulletin

– nytt fra menneskerettsdomstolen i Strasbourg

Nr. 4 År 2022 Dato 25. oktober Utgiver Norsk senter for menneskerettigheter

Det har ikke blitt avsagt noen nye avgjørelser mot Norge siden forrige EMD-bulletin. Det har blitt avsagt tre dommer mot de øvrige nordiske landene.

Denne utgaven inneholder sammendrag av fire dommer.

Den første dommen, Thörn v. Sweden, gjelder retten til respekt for privatliv etter EMK artikkel 8. Saken gjaldt en rullestolbruker som dyrket ulovlig medisinsk cannabis til egen bruk, for å lindre alvorlige smerter. Spørsmålet var om myndighetene hadde foretatt en tilstrekkelig avveining mellom klagerens interesse i smertelindring og myndighetenes behov for narkotikakontroll. Domstolen konkluderte med at myndighetene hadde handlet innenfor en vid skjønnsmargin ved å opprettholde straffansvaret for handlingene, og det ble ikke funnet brudd på EMK artikkel 8.

Den andre dommen, Savickis and Others v. Latvia, omhandler spørsmålet om forskjellsbehandling i forbindelse med utregning av alderspensjon utgjorde en krenkelse av diskrimineringsforbudet i EMK artikkel 14 lest i sammenheng med artikkel 1 i Protokoll nr. 1 om vern om eiendom. Klagerne var en gruppe personer født i Sovjetunionen som hadde bosatt seg i Latvia før Sovjetunionens fall, og som ble ansett som «permanent bosatte ikke-statsborgere». De anførte at det utgjorde et konvensjonsbrudd at deres arbeidstid i Sovjetunionen utenfor Latvia før 1991 ikke ble medregnet i pensjonen. Domstolens flertall kom til at det ikke forelå krenkelse av artikkel 14 i sammenheng med artikkel 1 i Protokoll nr. 1, motsatt av utfallet i Andrejeva v. Latvia fra 2009.

Den tredje dommen, Dareskizb Ltd v. Armenia, gjelder spørsmålet om forbudet mot utgivelsen av en avis under en unntakstilstand utgjorde en krenkelse av ytringsfriheten etter EMK artikkel 10, og om den manglende prøvingen av inngrepet utgjorde en krenkelse av EMK artikkel 6 § 1. Domstolen måtte også ta stilling til om vilkårene for derogasjon etter EMK artikkel 15 var oppfylt, og konkluderte med at Armenias derogasjon ikke oppfylte vilkårene. Domstolen fant at trykkeforbudet utgjorde et uforholdsmessig inngrep i ytringsfriheten etter EMK artikkel 10, og at tilgangen til domstolen var så svekket at det utgjorde et brudd på EMK artikkel 6 § 1.

Den fjerde og siste dommen, Standard Verlagsgesellschaft mbH v. Austria (No. 3), omhandler pålegg om å avdekke identiteten til forfattere i et kommentarfelt tilknyttet et selskaps digitale avisartikler. Spørsmålet var om en plikt om å utgi brukerdata utgjorde en krenkelse av pressefriheten etter EMK artikkel 10. Domstolen fant at de nasjonale domstolenes begrunnelse var mangelfull, og at man ikke hadde foretatt en tilstrekkelig avveining av selskapets pressefrihet, de omtalte personenes rett til omdømme, og kommentarforfatterens ytringsfrihet. Konklusjonen var at det forelå en krenkelse av EMK artikkel 10.

Thörn v. Sweden

INSTANS: Menneskerettsdomstolen – Domstol (første seksjon) – Dom

TITTEL: CASE OF THÖRN v. SWEDEN

AVSIGELSESDATO: 01/09/2022

SAKSNR.: 24547/18

VIKTIGHETSNIVÅ: 2

KLAGER: Thörn

INNKLAGET: Sverige

INTERNETTPUBLISERING: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-218930>

KONKLUSJON: Ingen krenkelse av Artikkel 8 – Retten til respekt for privatliv og familieliv (Artikkel 8-1 Respekt for privatliv)

VOTUM: Ikke separat votum

ARTIKLER:

8

8-1

8-2

STIKKORD:

Art. 8) Right to respect for private and family life

(Art. 8-1) Respect for private life

(Art. 8-2) Necessary in a democratic society

(Art. 8-2) Prevention of crime

(Art. 8-2) Prevention of disorder

(Art. 8-2) Protection of health

(Art. 8-2) Protection of morals

Margin of appreciation

/

(Art. 8) Retten til respekt for privat- og familieliv

(Art. 8-1) Respekt for privatliv

(Art. 8-2) Nødvendig i et demokratisk samfunn

(Art. 8-2) Forebygging av kriminalitet

(Art. 8-2) Forebygging av uorden

(Art. 8-2) Beskyttelse av helse

(Art. 8-2) Beskyttelse av moral

Skjønnsmargin

RETTSPRAKSIS:

Abdyusheva and Others v. Russia, nos. 58502/11 and 2 others, 26 November 2019
Durisotto v. Italy (dec.), no. 62804/13, 28 May 2014
Gillberg v. Sweden [GC], no. 41723/06, §§ 64-74, 3 April 2012
Hristozov and Others v. Bulgaria (nos. 47039/11 and 358/12, ECHR 2012 (extracts)
Jehovah's Witnesses of Moscow and Others v. Russia, no. 302/02, § 139, 10 June 2010
Lacatus v. Switzerland, no. 14065/15, §§ 107-10, 19 January 2021
M.A. v. Denmark [GC], no. 6697/18, § 147, 9 July 2021
Vavříčka and Others v. the Czech Republic [GC], nos. 47621/13 and 5 others, 8 April 2021

Saken omhandler

Saken gjaldt Konvensjonen artikkel 8 om retten til respekt for privat- og familieliv. Spørsmålet var om svenske myndigheter hadde brutt konvensjonen ved å illegge klageren bot for ulovlig fremstilling og bruk av cannabis.

Fakta

Klageren er en mann født i 1978 og bosatt i Västerås i Sverige. I 1994 brakk han nakken i en trafikkulykke, og ble bundet til rullestol. Som følge av ulykken opplevde han kramper og alvorlige smerter som vedvarte til tross for flere legebesøk og forsøk på ulike behandlingsmetoder. I 2010 tiltok smertene i styrke, og han gikk inn i en depresjon. Klageren ble innlagt på sykehus flere ganger i 2012. Da et bredt utvalg smertestillende medikamenter viste seg ineffektive anbefalte legene metadonbehandling, noe klageren motsatte seg på grunn av tidligere erfaringer med bivirkninger av opiater.

På eget initiativ fant klageren informasjon om effektene av medisinsk cannabis. Det cannabisbaserte legemiddelet Sativex var tilgjengelig i Sverige, men var ikke dekket av folketrygdens ordning for kostbare legemidler, slik at kostnadene ville blitt svært høye for klageren. Dessuten opplevde han at andre former for cannabis ga mer effektiv smertelindring enn det Sativex gjorde. Dermed begynte han å dyrke cannabis til eget bruk, og opplevde betydelig smertelindring og økt livskvalitet, han kom tilbake i arbeid. I april 2015 ble klageren siktet for to overtredelser av den svenske straffeloven, knyttet til henholdsvis fremstilling og besittelse samt bruk av narkotiske stoffer. Klageren ble frikjent i førsteinstansen. Begrunnelsen var knyttet til den høye prisen for Sativex i lys av klagerens økonomiske situasjon, og tingretten fant at han var i en nødssituasjon som fritok for straffansvar.

Påtalemyndigheten anket avgjørelsen til andreinstansen, som opphevet førsteinstansdommen og idømte klageren betinget fengsel og 90 dagbøter på 130 SEK. Straffedommen gikk ut over klagerens helse, han ble 75 % sykemeldt. Han anket avgjørelsen. Høyesterett kom til at

situasjonen ikke var omfattet av den straffriende nødrettsbestemmelsen. Det ble vist til at lovgiver gjennom narkotikaloggivningen allerede hadde foretatt en avveining mellom hensynet til effektiv smertelindring og myndighetenes behov for kontroll med distribusjonen av narkotiske stoffer til medisinsk bruk, som det bare unntaksvis var grunnlag for å fravike.

Høyesterett dømte ham for dyrking, men dommen ble opphevet hva gjaldt besittelse og bruk. Dagbøtene ble redusert til 40 dager. I straffutmålingen ble det særlig vektlagt at hensikten med fremstillingen ikke var beruselse, og at nivået av det rusfremkallende stoffet THC var lavt. Andre formildende omstendigheter var klagerens høye smertenivå, den lave risikoen for spredning av stoffet til samfunnet, og de mislykkede forsøkene for å lindre smertene på lovlig vis.

Mens saken verserte for domstolene våren 2017 ble klageren tilbudt resept på et lovlig cannabisbasert medikament, Bediol. Dette endret ikke Høyesteretts vurdering av saken, men innebar en anerkjennelse av interessekonflikten klageren sto i.

Anførsler

Klageren anførte at straffedommen utgjorde et inngrep i retten til privatliv etter artikkel 8, og at spørsmålet var om det var foretatt en tilstrekkelig avveining mellom klagerens interesse av et smertefritt liv og myndighetenes presserende samfunnsbehov («pressing social need») for kontroll med narkotiske stoffer. Han hevdet at inngrepet ikke forfulgte et legitimt formål, og viste til at bruken av cannabis i hans tilfelle ikke hadde helseskadelige virkninger. Et inngrep som hadde til hensikt å forhindre negative konsekvenser av cannabisbruk var derfor ikke nødvendig i et demokratisk samfunn. Klageren hevdet også at myndighetenes skjønnsmargin var snever, ettersom saken gjaldt straffeforfølgningen av ham individuelt, og ikke spørsmålet om narkotikakontroll generelt.

Staten imøtegikk klagerens anførsler.

Domstolens vurdering

Domstolen uttalte innledningsvis at helsepolitiske spørsmål i utgangspunktet ligger innenfor statens skjønnsmargin. Som hovedregel vil Domstolen respektere de valg som er tatt gjennom lovgivningen, med mindre disse er åpenbart uten rimelig grunnlag («manifestly without reasonable foundation»). I saker der det ikke er noen felles europeisk konsensus, enten om betydningen av den berørte interessen eller måten den best kan ivaretas på, og der saken reiser

særlig sensitive moralske eller etiske spørsmål, er statens skjønnsmargin særlig vid. Retten til helse eller retten til en spesifikk behandlingsform er ikke omfattet av Konvensjonen, men personlig autonomi eller fysisk integritet er innfortolket som en vesentlig komponent i retten til privatliv etter Konvensjonen artikkel 8. Domstolen vektla også subsidiaritetsprinsippet i fastleggelsen av skjønnsmarginen.

Domstolen gikk så over til å anvende prinsippene på den konkrete saken.

Det var enighet mellom partene om at det forelå et inngrep i klagerens rett til privatliv etter Konvensjonen artikkel 8 § 1. Det var heller ikke tvilsomt at inngrepet hadde hjemmel i lov, og hadde som formål å «forebygge uorden eller kriminalitet» og å «beskytte helse eller moral» etter artikkel 8 § 2. Problemstillingen var om inngrepet var «nødvendig i et demokratisk samfunn».

Domstolen bemerket at klageren ikke hadde påberopt seg Konvensjonen artikkel 8 for de nasjonale domstolene, og at det ikke forelå noen øvrige holdepunkter for at domstolene hadde hatt noen oppfordring til å vurdere straffrihetsgrunnene i lys av artikkel 8. Domstolen fremhevet at saken ikke gjaldt om forbud verken mot fremstilling eller bruk av cannabis var i strid med retten til respekt for privatliv. Spørsmålet var om det utgjorde et brudd på retten til respekt for privatliv at klageren ikke ble fritatt for straffansvar.

I den grad Høyesterett hadde foretatt en avveining av de motstridende interessene, var denne begrenset til å stadfeste at handlingen var lovregulert, og at den dermed falt utenfor virkeområdet for nødrettsbestemmelsen i den svenske straffeloven. Klagerens individuelle forhold ble derimot trukket inn i Høyesteretts straffutmåling.

Avgjørende var derfor om myndighetene gjennom domstolsbehandlingen som helhet hadde foretatt en tilstrekkelig rimelig avveining av klagerens behov for smertelindring på den ene siden, og myndighetenes interesse i en effektiv håndheving av narkotikalovgivningen på den andre siden. Domstolen påpekte at det ikke var et spørsmål om friheten til å motta eller avstå fra visse typer behandling, men ulisensiert fremstilling og bruk av narkotika.

Det ble vektlagt at Høyesterett hadde lagt til grunn de påberopte forholdene knyttet til klagerens smerter og erfaringer med andre legemidler, og at den fant det forståelig at klageren hadde fremstilt cannabis til eget bruk. Videre ble det lagt vekt på at Høyesterett ila en påfallende lav straff i lys av mengden cannabis det var tale om, og at klagerens interesser ble tatt i betraktning ved straffeutmålingen.

Domstolen understreket at det foreliggende spørsmål ikke var om en annen, mindre streng politikk kunne ha vært vedtatt, men om det var truffet en rimelig balansering innenfor statens skjønnsmargin av klagerens interesse i å få tilgang til smertelindring og den generelle interessen i å gjennomføre kontroll med narkotika og legemidler.

Myndighetene hadde etter Domstolens syn ikke overskredet den vide skjønnsmarginen.

Domstolen konkluderte med at det ikke forelå noen krenkelse av Konvensjonen artikkel 8.

Savickis and Others v. Latvia

INSTANS: Menneskerettsdomstolen – Domstol (Storkammer) – Dom

TITTEL: CASE OF SAVICKIS AND OTHERS v. LATVIA

AVSIGELSESDATO: 09/06/2022

SAKSNR.: 49270/11

VIKTIGHETSNIVÅ: Key cases

KLAGER: Savickis mfl.

INNKLAGET: Latvia

INTERNETTPUBLISERING: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-217963>

KONKLUSJON: Strøket fra listen (Art. 37) Stryking av klager-{generell}

(Art. 37-1) Stryking av klager

(Art. 37-1-c) Videre behandling ikke lenger forsvarlig

Ingen krenkelse av artikkel 14+P1-1 – Diskrimineringsforbudet (Artikkel 14 – Diskriminering)

(Artikkel 1 i Protokoll nr. 1 – Vern om eiendom

Artikkel 1 para. 1 i Protokoll nr. 1 – Retten til å nyte sin eiendom i fred)

VOTUM: Separat votum

ARTIKLER:

14

14

37

37-1

37-1-c

P1-1

P1-1-1

STIKKORD:

(Art. 14) Prohibition of discrimination

(Art. 14) Discrimination

(Art. 14) National origin

(Art. 14) Objective and reasonable justification

(Art. 37) Striking out applications-{general}

(Art. 37-1) Striking out applications

(Art. 37-1-c) Continued examination not justified

(P1-1) Protection of property

(P1-1-1) Peaceful enjoyment of possessions

Margin of appreciation

Proportionality

/

(Art. 14) Diskrimineringsforbudet
(Art. 14) Diskriminering
(Art. 14) Nasjonal opprinnelse
(Art. 14) Objektiv og rimelig begrunnelse
(Art. 37) Stryking av klager-{generell}
(Art. 37-1) Stryking av klager
(Art. 37-1-c) Videre behandling ikke lenger forsvarlig
(P1-1) Vern om eiendom
(P1-1-1) Retten til å nyte sin eiendom i fred
Skjønnsmargin
Proporsjonalitet

RETTSPRAKSIS:

Abdulaziz, Cabales and Balkandali v. the United Kingdom, no. 9214/80, 28 May 1985, § 88, Series A no. 94
Ahmet Sadık v. Greece, no. 18877/91, 15 November 1996, § 3, Reports 1996-V
Ahtinen v. Finland (dec.), no. 48907/99, 31 May 2005
Al-Dulimi and Montana Management Inc. v. Switzerland [GC], no. 5809/08, § 134, 21 June 2016
Andrejeva v. Latvia [GC], no. 55707/00, ECHR 2009
Bah v. the United Kingdom, no. 56328/07, § 47, ECHR 2011
Berdzenishvili v. Russia (dec.), no. 31697/03, ECHR 2004-II
British Gurkha Welfare Society and Others v. the United Kingdom, no. 44818/11, 15 September 2016
Broniowski v. Poland (dec.) [GC], no. 31443/96, § 74, ECHR 2002-X
Broniowski v. Poland [GC], no. 31443/96, §§ 149 and 162 63, ECHR 2004-V
Burden v. the United Kingdom [GC], no. 13378/05, § 60, ECHR 2008
Carson and Others v. the United Kingdom [GC], no. 42184/05, ECHR 2010
Catan and Others v. the Republic of Moldova and Russia [GC], nos. 43370/04 and 2 others, ECHR 2012 (extracts)
Cyprus v. Turkey [GC], no. 25781/94, ECHR 2001 IV
D.H. and Others v. the Czech Republic [GC], no. 57325/00 §§ 177 and 196, ECHR 2007 IV
Dalban v. Romania [GC], no. 28114/95, § 1, ECHR 1999-VI
Damjanac v. Croatia, no. 52943/10, § 87, 24 October 2013
Denis and Irvine v. Belgium [GC], nos. 62819/17 and 63921/17, §§ 99-101, 1 June 2021
Denisov v. Ukraine [GC], no. 76639/11, § 93, 25 September 2018
Elberte v. Latvia, no. 61243/08, §§ 79-80, 13 January 2015
Fábián v. Hungary [GC], no. 78117/13, 5 September 2017
Fabris v. France [GC], no. 16574/08, § 56, ECHR 2013
Gaygusuz v. Austria, no. 17371/90, 16 September 1996, §§ 40, 42 and 47, Reports 1996 IV
Ghavalayan v. Armenia, no. 50423/08, § 60, 22 October 2020
Gross v. Switzerland [GC], no. 67810/10, § 28, ECHR 2014
Guberina v. Croatia, no. 23682/13, §§ 70 and 74, ECHR 2016
Haász and Szabó v. Hungary, nos. 11327/14 and 11613/14, §§ 36-37, 13 October 2015
Hoti v. Croatia, no. 63311/14, § 85, 26 April 2018
J.D. and A. v. the United Kingdom, nos. 32949/17 and 34614/17, 24 October 2019
Janković v. Croatia (dec.), no. 43440/98, ECHR 2000 X
Jasinskij v. Lithuania (dec.), no. 38985/97, 9 September 1998
Jeronovičs v. Latvia [GC], no. 44898/10, § 75, 5 July 2016
Jurčić v. Croatia, no. 54711/15, § 64, 4 February 2021

Kolk and Kislyiy v. Estonia (dec.), nos. 23052/04 and 24018/04, ECHR 2006 I
 Konstantin Markin v. Russia [GC], no. 30078/06, § 126, ECHR 2012
 Koua Poirrez v. France, no. 40892/98, §§ 41 and 47, ECHR 2003 X
 Kovačić and Others v. Slovenia [GC], nos. 44574/98 and 2 others, 3 October 2008
 Kuolelis and Others v. Lithuania, nos. 74357/01 and 2 others, § 8, 19 February 2008
 Kurić and Others v. Slovenia [GC], no. 26828/06, ECHR 2012 (extracts)
 Lekić v. Slovenia [GC], no. 36480/07, § 65, 11 December 2018
 Likvidējamā p/s Selga and Vasiļevska v. Latvia (dec.), nos. 17126/02 and 24991/02, 1 October 2013
 Luczak v. Poland, no. 77782/01, ECHR 2007 XIII
 Magyar Helsinki Bizottság v. Hungary [GC], no. 18030/11, § 150, 8 November 2016
 Makarčeva v. Lithuania (dec.), no. 31838/19, § 68, 28 September 2021
 Martinie v. France [GC], no. 58675/00, § 54, ECHR 2006-VI
 Molla Sali v. Greece [GC], no. 20452/14, 19 December 2018
 Mraović v. Croatia (striking out) [GC], no. 30373/13, § 24, 9 April 2021
 Näit-Liman v. Switzerland [GC], no. 51357/07, § 174, 15 March 2018
 Penart v. Estonia (dec.), nos. 14685/04, 24 January 2006
 Pichkur v. Ukraine, no. 10441/06, § 51, 7 November 2013
 Ponomaryovi v. Bulgaria, no. 5335/05, §§ 54-56, ECHR 2011
 Popović and Others v. Serbia, nos. 26944/13 and 3 others, § 46, 30 June 2020
 Rangelov v. Germany, no. 5123/07, § 99, 22 March 2012
 Ribac v. Slovenia, no. 57101/10, §§ 43-45 and 53, 15 December 2017
 Sabri Güneş v. Turkey [GC], no. 27396/06, §§ 39-40, 29 June 2012
 Sapeyan v. Armenia, no. 35738/03, § 23, 13 January 2009
 Schmidt v. Latvia, no. 22493/05, §§ 66-71, 27 April 2017
 Sõro v. Estonia, no. 22588/08, § 6, 3 September 2015
 Stec and Others v. the United Kingdom [GC], nos. 65731/01 and 65900/01, ECHR 2006-VI
 Stummer v. Austria [GC], no. 37452/02, § 88, ECHR 2011
 Tarkoev and Others v. Estonia, nos. 14480/08 and 47916/08, 4 November 2010
 Tomaszewscy v. Poland, no. 8933/05, §§ 117-119, 15 April 2014
 Tucka v. the United Kingdom (no. 1) (dec.), no. 34586/10, 18 January 2011
 Ukraine v. Russia (re Crimea) [GC] (dec.), nos. 20958/14 and 38334/18, 16 December 2020
 Ulemek v. Croatia, no. 21613/16, § 77, 31 October 2019
 Vasiliauskas v. Lithuania [GC], no. 35343/05, ECHR 2015
 Vasiljević and Drobnjaković v. Serbia (dec.), nos. 43987/11 and 51910/15, § 42, 28 January 2020
 Vistiņš and Perepjolkins v. Latvia [GC], no. 71243/01, § 113, 25 October 2012
 Vladimir Romanov v. Russia, no. 41461/02, § 52, 24 July 2008
 Vrontou v. Cyprus, no. 33631/06, § 61, 13 October 2015
 Zakharov v. Russia [GC], no. 47143/06, § 164, ECHR 2015
 Zdanoka v. Latvia [GC], no. 58278/00, §§ 12-13, ECHR 2006 IV

Saken omhandler

Saken gjaldt Konvensjonen artikkel 14 om diskrimineringsforbudet lest i sammenheng med artikkel 1 i Protokoll nr. 1 om vern om eiendom. Spørsmålet var om forskjellsbehandling i forbindelse med utregning av alderspensjon utgjorde en krenkelse av Konvensjonen.

Fakta

Klagerne er en gruppe personer født mellom 1938 og 1948, bosatt i ulike byer i Latvia.

Latvia erklærte sin de facto uavhengighet i 1991 etter å tidligere ha vært en av 15 sovjetrepublikker.

I 1996 opprettet Latvia et velferdssystem der perioder med arbeidstid opparbeidet før 1991 på latvisk territorium ble tatt med i utregning av alderspensjon. Tilsvarende opparbeidet tid ble medregnet for latviske statsborgere hvis de hadde arbeidet i andre deler av tidligere Sovjetunionen. For «permanent bosatte ikke-statsborgere» (se nedenfor) ble arbeidstid opparbeidet i andre deler av USSR bare kun medregnet i visse situasjoner.

Klagerne var født i deler av Sovjetunionen, hadde vært statsborgere i det tidligere USSR og bosatte seg i Latvia da territoriet var innlemmet i Sovjetunionen. Noen av dem hadde kommet i ung alder, mens andre kom rett før Latvias uavhengighet i 1990–1991. Etter uavhengigheten ble disse ikke latviske statsborgere, men fikk status som «permanent bosatte ikke-statsborgere». Etter å ha bodd i Latvia frem til pensjonsalder fikk de pensjon, men i motsetning til latviske statsborgere fikk de ikke medregnet periodene de arbeidet i andre deler av Sovjetunionen.

Den nasjonale lovgivningen som åpnet for forskjellsbehandling på bakgrunn av latvisk statsborgerskap ble gjennomgått av Forfatningsdomstolen i 2001 etter forespørsel fra parlamentet. Forfatningsdomstolen konkluderte med at den aktuelle bestemmelsen ikke gjaldt eiendomsrett ettersom pensjonen var basert på et prinsipp om solidaritet og ikke en direkte tilknytning mellom bidrag og utbetaling. På bakgrunn av dette konkluderte den med at det ikke var i strid med artikkel 1 i Protokoll nr. 1 eller artikkel 14 i Konvensjonen.

Dette spørsmålet ble behandlet av Domstolen i saken Andrejeva v. Latvia i 2009. Domstolen konkluderte da med at det forelå en krenkelse av artikkel 14 lest i samsvar med artikkel 1 i Protokoll nr. 1 til Konvensjonen.

I etterkant av Andrejeva-dommen, i august 2009, søkte fire av klagerne om ny beregning av pensjon, inkludert periodene de arbeidet i deler av Sovjetunionen utenfor Latvia. Etter avslag, tok klagerne saken til den lokale forvaltningsdomstolen.

I november og desember 2009 avviste forvaltningsdomstolen klagernes forespørsler. Forvaltningsdomstolen mente dommen kun gjaldt for Andrejeva og ikke kunne gjelde for

klagerne. Videre hevdet den at statene hadde en skjønnsmargin i hvordan de skulle rette seg etter dommen fra Domstolen.

Klagerne tok så saken til Forfatningsdomstolen, som aksepterte at klagerne hadde vist at de ikke hadde mulighet til å forsvare rettighetene sine gjennom andre rettsmidler.

I en dom av februar 2011 kom Forfatningsdomstolen til at den aktuelle lovbestemmelsen ikke var i strid med diskrimineringsforbudet. Forfatningsdomstolen viste til den historiske konteksten da velferdsregimet ble etablert og faktiske forskjeller mellom de to sakene. Andrejeva hadde, i motsetning til klagerne, hatt fysisk arbeidsplass i Latvia for et sovjetisk selskap. Klagerne hadde derimot jobbet lange perioder utenfor latvisk territorium og dermed ikke opparbeidet rettslige bindinger til Latvia. Forfatningsdomstolen påpekte at forskjellsbehandling for sosiale rettigheter var basert på ideen om at staten hadde ansvar for egne statsborgere. At en person ikke fikk tilgang til enkelte sosiale rettigheter var ikke en grunnleggende rettighetskrenkelse, med mindre forskjellsbehandlingen var ubegrunnet. Forfatningsdomstolen viste til at Latvia ikke var forpliktet til å gi pensjon for arbeidsperioder utenfor Latvia, men at Latvia hadde inngått avtaler med en rekke land om gjensidig anerkjenning av arbeidstid opparbeidet i utlandet.

Klagerne tok så saken inn for Domstolen.

I desember 2020 besluttet Kammeret å frasi seg sin jurisdiksjon til fordel for behandling av saken i Storkammer.

Den første klageren, Savickis, døde i oktober 2020. Ettersom ingen av hans etterlatte eller slektninger hadde uttrykt ønske om å føre saken videre på hans vegne kom Domstolen til at saken skulle strykes etter artikkel 37 § 1 c.

Anførsler

Klagerne anførte at det faktum at deres arbeidstid i Sovjetunionen utenfor Latvia før 1991 ikke var medregnet i pensjonen, fordi de var «permanent bosatte ikke-statsborgere», utgjorde en krenkelse av deres rettigheter etter Konvensjonen artikkel 14 lest i sammenheng med artikkel 1 i Protokoll nr. 1.

Staten imøtegikk klagerens anførsler.

Domstolens vurdering

Domstolen Den latviske staten hadde hevdet at periodene med arbeid utenfor Latvia falt utenfor dens jurisdiksjon. Domstolen viste til at det samme argumentet hadde blitt forsøkt, og avvist, i Andrejeva-saken. Domstolen anerkjente at klagerne ikke var fysisk til stede i Latvia, i motsetning til Andrejeva. Likevel var det tale om personer permanent bosatt i Latvia, som krevde en utbetaling etter latvisk lov fra latviske myndigheter. Domstolen anså det dermed ikke for å være forskjeller fra Andrejeva-saken hva gjaldt «jurisdiksjon» etter artikkel 1 i Konvensjonen.

Den latviske staten anførte at klagen ikke var i tråd med det materielle virkeområdet til artikkel 1 i Protokoll nr. 1 ettersom det ikke tale om «eiendom».

Domstolen påpekte at artikkel 14 utfyller andre materielle bestemmelser i Konvensjonen og dens Protokoller. Artikkel 14 gir ikke et selvstendig vern, men et aksessorisk vern i forbindelse med andre rettigheter og friheter sikret i Konvensjonen. Til tross for at anvendelse av artikkel 14 ikke forutsetter brudd på en annen bestemmelse, kan ikke artikkel 14 anvendes med mindre saken faller innenfor anvendelsesområdet til en annen materiell rettighet.

Domstolen viste til sitt resonnement i Andrejeva-saken. Til tross for at artikkel 1 i Protokoll nr. 1 ikke gir en rett til utbetalinger eller pensjon, må staten, dersom den velger å etablere en velferdsordning, overholde kravene i artikkel 14. Følgelig var økonomiske rettigheter innenfor virkeområdet til artikkel 1 i Protokoll nr. 1. Domstolen fant ikke grunn til å fravike sitt resonnement i Andrejeva-saken.

Domstolen gikk så over til sakens realiteter.

Domstolen gjentok at artikkel 14 gir beskyttelse mot forskjellsbehandling av personer i sammenlignbare situasjoner uten objektiv og rimelig begrunnelse. Forskjellsbehandlingen må være knyttet til et diskrimineringsgrunnlag, altså en identifiserbar karakteristikk eller status, i en grad som kan utgjøre diskriminering etter artikkel 14. Ikke all forskjellsbehandling vil utgjøre ulovlig diskriminering. Forskjellsbehandling blir diskriminering hvis den ikke har en objektiv og rimelig begrunnelse, det vil si at den ikke forfølger et legitimt formål eller at det ikke er proporsjonalitet mellom formålet og tiltaket.

Domstolen påpekte at Konvensjonen ikke hindret statene i å ha økonomiske og sosiale ordninger basert på kriterier og forskjeller. Det er heller ikke ulovlig for stater å behandle grupper ulikt for å utjevne forskjeller. Statene nyter en viss skjønnsmargin i å avgjøre hva slags situasjoner som rettferdiggjør forskjellsbehandling. Skjønnsmarginen vil variere med omstendighetene og vil være smal i saker som gjelder forskjellsbehandling basert på iboende trekk som rase og kjønn. Domstolen har tidligere fremholdt at det skal mye til for å rettferdiggjøre forskjellsbehandling utelukkende basert på nasjonalitet. Dersom statusen er et personlig valg slik som for eksempel immigrasjonsstatus, vil skjønnsmarginen derimot bli videre.

Domstolen hadde også tidligere påpekt at statene normalt har en vid skjønnsmargin i saker om sosiale og økonomiske regimer. Ettersom staten har direkte kunnskap om sine samfunnsbehov er nasjonale myndigheter i utgangspunktet bedre skikket til å vurdere disse. Domstolen vil derfor i utgangspunktet respektere lovgivningen med mindre den er åpenbart uten rimelig grunnlag. Likevel må tiltak utarbeides slik at de ikke er i strid med diskrimineringsforbudet og overholder proporsjonalitetskravet.

Domstolen gikk så over til den konkrete saken.

Domstolen hadde allerede funnet at artikkel 1 i Protokoll nr. 1 kom til anvendelse, og dermed kom også artikkel 14 til anvendelse i klagerens sak.

Domstolen måtte først bestemme om forskjellsbehandlingen var basert på et beskyttet grunnlag etter artikkel 14. Videre måtte Domstolen ta stilling til om klagerne var i en sammenlignbar situasjon som latviske statsborgere. Videre måtte den undersøke om forskjellsbehandlingen forfulgte et legitimt formål og om den var proporsjonal i henhold til det forfulgte formålet ved å ha en «rimelig og objektiv begrunnelse».

Domstolen gikk så over til å vurdere diskrimineringsgrunnlaget.

Domstolen viste til Andrejeva-dommen om at forskjellsbehandlingen var basert på manglende latvisk statsborgerskap. Videre viste Domstolen til at det fremsto som om nasjonalitet og statsborgerskap hadde samme betydning i det latviske rettssystemet. Dermed måtte det svært tungtveiende grunner til for å rettferdiggjøre forskjellsbehandlingen. Likevel måtte de spesielle omstendighetene i saken tas i betraktning.

Ifølge staten var ikke klagerne i en sammenlignbar situasjon som latviske statsborgere, ettersom de ikke hadde de samme gjensidige forpliktelsene til den latviske staten.

Domstolen fant det tilstrekkelig å bemerke at hva gjaldt beregningen av pensjon kunne klagerne sies å være i en sammenlignbar situasjon med personer med lik arbeidshistorikk, men med latvisk statsborgerskap. Domstolen måtte derfor gå videre til å vurdere om forskjellsbehandlingen forfulgte et legitimt formål og var proporsjonal.

Forfatningsdomstolen hadde vist til to formål: å beskytte landets økonomiske system og å sikre statens konstitusjonelle identitet etter gjenvinning av statens uavhengighet. Domstolen anerkjente at formålet var å unngå tilbakevirkende godkjenning av innvandringspolitikken som ble ført da Latvia var ulovlig okkupert og annektert. I lys av den spesielle historiske konteksten var etablering av pensjonssystemet et forsøk på å etablere nasjonen etter uavhengighet, og Domstolen aksepterte dette som legitimt. Domstolen anså også beskyttelse av det økonomiske systemet som et legitimt formål, jf. Andrejeva-dommen.

Domstolen gikk så over til proporsjonalitetsvurderingen.

I Andrejeva-saken hadde Domstolen konkludert med brudd på artikkel 14 lest i sammenheng med artikkel 1 i Protokoll nr. 1. Til tross for den vide skjønnsmarginen i saker om velferdssystemer, hadde ikke Domstolen ansett at tiltaket var proporsjonalt med tanke på det tiltenkte formålet. Domstolen gjentok i denne forbindelse, at selv om den ikke formelt er bundet av sine tidligere dommer, tilsier hensynet til forutberegnelighet og likhet at den ikke skal fravike tidligere dommer med mindre det foreligger en god grunn til det. Domstolen måtte dermed vurdere om det forelå slike grunner i denne saken.

Domstolen var enig med Forfatningsdomstolen i at uavhengige Latvia ikke måtte gjenoppta pliktene til Sovjetunionen. Domstolen påpekte at da Latvia likevel etablerte et system der arbeid i deler utenfor territoriet ble medregnet for latviske statsborgere, var Latvia bundet til å overholde Konvensjonskravene.

Domstolen gjentok nok en gang at statene på den ene siden har en vid skjønnsmargin i saker om sosiale sikkerhetssystemer, mens på den andre siden må det svært tungtveiende grunner til for å rettferdiggjøre forskjellsbehandling utelukkende basert på nasjonalitet.

Domstolen har i tidligere domstolspraksis anerkjent at det kan være gode grunner for spesialbehandling for personer med en spesiell tilknytning til staten. Domstolen bemerket at den spesielle statusen «permanent bosatte ikke-statsborgere» var opprettet i etterkant av gjenvinningen av Latvias uavhengighet for å håndtere konsekvensene av en situasjon med ulovlig okkupasjon og annektering i strid med folkeretten. Det var dermed spesielle historiske og demografiske omstendigheter som lå til grunn for ordningen, kombinert med store økonomiske vansker på tidspunktet. Den konkrete saken gjaldt altså bare årene frem til Latvias uavhengighet. Domstolen gjentok at det er en vid skjønnsmargin i konteksten der et land gjennomgår store fundamentale endringer og går fra et totalitært regime til et demokrati.

I lys av dette kom Domstolen til at vilkåret om at forskjellsbehandling måtte begrunnes med «svært tungtveiende grunner» måtte vurderes på bakgrunn av den vide skjønnsmarginen i den konkrete saken.

Domstolen påpekte for det første at grunnlaget for forskjellsbehandling var direkte knyttet til formålet om statens konstitusjonelle identitet. For det andre påpekte Domstolen at forskjellsbehandlingen gjaldt statsborgerskap, og at statusen som «permanent bosatte ikke-statsborgere» ble konstruert i påvente av å få latvisk statsborgerskap eller for de som valgte å ha rettslig tilknytning til en annen stat. Domstolen aksepterte at forskjellsbehandling basert på nasjonalitet i noen tilfeller kan ha et element av personlig valg og at dette har betydning for skjønnsmarginen. Det fremsto ikke som om noen av klagerne hadde forsøkt å få latvisk statsborgerskap til tross for at de hadde bodd i landet i mange år.

For det tredje påpekte Domstolen at forskjellsbehandlingen kun gjaldt for en begrenset periode i forkant av at pensjonssystemet ble etablert. Valgene i den latviske lovgivningen om kriterier var direkte knyttet til datidens spesielle omstendigheter, det vil si fem ti-år med ulovlig okkupasjon og annektering, og deretter en vanskelig periode for å gjenopprette uavhengigheten. I motsetning til Andrejeva-saken, var forskjellsbehandlingen begrenset til perioder med arbeid utenfor Latvia før de hadde bosatt seg i Latvia eller hadde tilknytning til landet.

For det fjerde gjaldt ikke forskjellen verken rett til grunnleggende pensjonsrettigheter eller inndragelse, eller tap av fordeler basert på finansielle bidrag. Videre bemerket Domstolen at det latviske systemet var basert på bidrag og fungerte etter et solidaritetsprinsipp i den forstand at bidragene finansierte pensjonen.

På bakgrunn av dette, og i lys av skjønnsmarginen, kom Domstolen til at forskjellsbehandlingen var i tråd med det forfulgte legitime formålet, og at den hadde svært tungtveiende grunner for seg.

Domstolen fant dermed at staten ikke hadde overtrådt sin skjønnsmargin i klagernes sak, og Domstolen måtte derfor treffe en annen konklusjon enn i Andrejeva-saken.

Domstolen konkluderte med, under dissens med ti mot syv dommere, at det ikke forelå en krenkelse av artikkel 14 lest i sammenheng med artikkel 1 i Protokoll nr. 1.

Dareskizb Ltd v. Armenia

INSTANS: Menneskerettsdomstolen – Domstol (fjerde seksjon) – Dom

TITTEL: CASE OF DARESKIZB LTD v. ARMENIA

AVSIGELSES DATO: 21/09/2021

SAKSNR.: 61737/08

VIKTIGHETSNIVÅ: Key Cases

KLAGER: Dareskizb

INNKLAGET: Armenia

INTERNETTPUBLISERING: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-211813>

KONKLUSJON: Krenkelse av Artikkel 10 – Ytringsfrihet-{generell} (Artikkel 10-1 – Ytringsfrihet

Frihet til å meddele opplysninger)

Krenkelse av Artikkel 6 – Retten til en rettferdig rettergang (Artikkel 6 – Administrativ behandling

Artikkel 6-1 – tilgang til domstol)

Økonomisk skade – krav avvist (Artikkel 41 – Økonomisk skade

Rimelig erstatning)

Ikke-økonomisk skade – tilkjent (Artikkel 41 – Ikke-økonomisk skade

Rimelig erstatning)

VOTUM: Ikke separat votum

ARTIKLER:

6

6-1

10

10-1

10-2

15

41

STIKKORD:

(Art. 6) Right to a fair trial

(Art. 6) Administrative proceedings

(Art. 6-1) Access to court

(Art. 10) Freedom of expression-{general}

(Art. 10-1) Freedom of expression
(Art. 10-1) Freedom to impart information
(Art. 10-2) Necessary in a democratic society
(Art. 10-2) Prevention of crime
(Art. 10-2) Prevention of disorder
(Art. 15) Derogation in time of emergency
(Art. 41) Just satisfaction-{general}
(Art. 41) Just satisfaction
(Art. 41) Non-pecuniary damage
(Art. 41) Pecuniary damage
/
(Art. 6) Retten til en rettferdig rettergang
(Art. 6) Administrativ behandling
(Art. 6-1) Tilgang til domstol
(Art. 10) Ytringsfrihet-{generell}
(Art. 10-1) Ytringsfrihet
(Art. 10-1) Frihet til å meddele opplysninger
(Art. 10-2) Nødvendig i et demokratisk samfunn
(Art. 10-2) Forebygge kriminalitet
(Art. 10-2) Forebygge uorden
(Art. 15) Fravikelser i krisesituasjoner
(Art. 41) Rimelig erstatning -{generell}
(Art. 41) Rimelig erstatning
(Art. 41) Ikke-økonomisk skade
(Art. 41) Økonomisk skade

RETTSPRAKSIS:

A. and Others v. the United Kingdom [GC], no. 3455/05, §§ 177-81, ECHR 2009
Aksoy v. Turkey, no. 21987/93, 18 December 1996, § 70, Reports of Judgments and Decisions 1996 VI
Brannigan and McBride v. the United Kingdom, no. 14553/89, 26 May 1993, Series A no. 258-B
Centro Europa 7 S.r.l. and Di Stefano v. Italy [GC], no. 38433/09, § 129, ECHR 2012
Denmark, Norway, Sweden and the Netherlands v. Greece, nos. 3321/67, 3322/67 and 3344/67, Commission's report of 5 November 1969, Yearbook 12, p. 70, § 113
Frumkin v. Russia, no. 74568/12, § 99, 5 January 2016
Ireland v. the United Kingdom, no. 5310/71, 18 January 1978, § 205, Series A no. 25
Lawless v. Ireland (no. 3), 332/57, 1 July 1961, Series A no. 3
McCann and Others v. the United Kingdom, no. 18984/91, 27 September 1995, § 221, Series A no. 324
Mehmet Hasan Altan v. Turkey, no. 13237/17, 20 March 2018
Melikyan v. Armenia, no. 9737/06, §§ 46-49, 19 February 2013
Meltex Ltd and Movsesyan v. Armenia, no. 32283/04, § 105, 17 June 2008
Mushegh Saghatelian v. Armenia, no. 23086/08, 20 September 2018
Myasnik Malkhasyan v. Armenia, no. 49020/08, 15 October 2020
Saghatelian v. Armenia, no. 7984/06, §§ 46-51, 20 October 2015
Şahin Alpay v. Turkey, no. 16538/17, 20 March 2018
Shmorgunov and Others v. Ukraine, nos. 15367/14 and 13 others, §§ 490-52, 21 January 2021
Stanev v. Bulgaria [GC], no. 36760/06, § 229, ECHR 2012
Süreç v. Turkey (no. 4) [GC], no. 24762/94, § 60, 8 July 1999

United Communist Party of Turkey and Others v. Turkey, no. 19392/92, 30 January 1998, § 57, Reports 1998 I
Zubac v. Croatia [GC], no. 40160/12, § 78, 5 April 2018

Saken omhandler

Saken gjaldt Konvensjonen artikkel 15 om fravikelser i krisesituasjoner, artikkel 10 om ytringsfrihet og artikkel 6 § 1 om tilgang til domstol. Spørsmålet var om forbudet mot utgivelsen av en avis under unntakstilstand, i tillegg til den manglende prøvingen av dette inngrepet i nasjonale domstoler, utgjorde en krenkelse av Konvensjonen.

Fakta

Klageren var et armensk selskap, som hadde kontorer i Jerevan og som publiserte den daglig utgitte opposisjonsavisen «Armenian Times».

I februar 2008 ble det avholdt presidentvalg i Armenia. Daværende statsminister Sargsyan stilte som representant for det regjerende partiet, mot den viktigste opposisjonskandidaten, Ter-Petrosyan. Etter kunngjøringen av de foreløpige valgresultatene oppfordret Ter-Petrosyan sine støttespillere til å samles på Frihetsplassen i Jerevan for å protestere mot valget han mente ikke hadde vært fritt og rettferdig. Det ble avholdt landsomfattende daglige protestmøter. Demonstrasjonene tiltrakk seg titusenvis av mennesker, og flere hundre satte opp leir i området og var til stede døgnet rundt. Etter ni dager med protester ble det gjennomført en politiaksjon på Frihetsplassen, der plassen ble tømt for demonstranter og sperret av. Dette skjedde uten forutgående advarsler fra politiet om å spre seg og med uberettiget og overdreven maktbruk.

Noen demonstranter samlet seg på nytt ca. to kilometer fra Frihetsplassen. Etter hvert strømmet tusenvis til som svar på politiaksjonen samme morgen. Ledere fra opposisjonen var til stede, og henvendte seg tidvis til folkemengden via høyttaler. Situasjon forverret seg gradvis til hyppigere og voldeligere sammenstøt mellom noen av demonstrantene og politifolk. Politiet brukte ulike tiltak for å kontrollere folkemengden, slik som flashgranater, tåregass og gummikuler. Noen demonstranter bygget barrikader, brente kjøretøy og brukte steiner, jernstenger, trekubber, Molotovcocktails og liknende gjenstander som våpen. Ti personer, deriblant åtte sivile, mistet livet, mange demonstranter og politifolk ble skadet, og det ble gjort betydelig skade på eiendom.

Klageren mente myndighetene ved å spre forsamlingen på Frihetsplassen og brutalisere egne borgere hadde som mål å knuse protestbevegelsen, fordi den kunne føre til demokratisk endring og ta fra dem makt. Regjeringen hevdet at demonstrantene hadde vært ulovlig bevæpnet, hadde angrepet politiet først og at situasjonen ikke kunne dempes kun gjennom å erklære unntakstilstand.

Rundt 22.30 den 1. mars 2008 erklærte den sittende presidenten, Kocharyan, unntakstilstand i Jerevan i 20 dager. I erklæringen fremgikk det blant annet at massemedier utelukkende kunne gi informasjon om statlige og interne anliggender «innenfor rammen av offisiell informasjon gitt av statlige organer».

Uroen i Jerevans avtok den 2. mars. Natten mellom 3.-4. mars sendte klageren en prøve av avisens neste utgave til trykkeriene. De nasjonale sikkerhetsoffiserene som var til stede leste denne, og forbød at den ble trykket, uten å oppgi noen grunn. Det ble ikke gjort nye forsøk på å publisere avisen før Armenias president 13. mars vedtok endringer i erklæringen om unntakstilstand. Forbudet gjaldt nå massemediers publisering eller spredning av åpenbart falsk eller destabiliserende informasjon om statlige og interne spørsmål, i tillegg til oppfordringer til å delta i ulovlige aktiviteter, samt publisering og spredning av slik informasjon. Klageren sendte nå avisen på nytt til trykkeriene, der de nasjonale sikkerhetsoffiserene igjen forbød trykkingen, uten å oppgi noen grunn.

I april 2008 anla klageren sak for forvaltningsdomstolen, på bakgrunn av at de nasjonale sikkerhetsoffiserene hadde hindret dem i å trykke avisen. Klageren ba om at bestemmelsen om massemedier i erklæringen om unntakstilstand måtte kjennes ugyldig, fordi den var i strid med flere overordnede lover, deriblant Konvensjonen artikkel 10. Klageren anførte at det ikke fantes noen intern lovbestemmelse som ga presidenten fullmakt til å erklære unntakstilstand.

Forvaltningsdomstolen nektet å behandle saken i mai 2008 på grunn av manglende jurisdiksjon. Den viste til det ikke fantes lovverk som regulerte unntakstilstand, og at presidenten hadde erklært unntakstilstand basert på makten han var gitt direkte gjennom Grunnloven. Lovligheten av erklæringen kunne ifølge forvaltningsdomstolen bare prøves på grunnlovsnivå, noe som falt utenfor forvaltningsdomstolens jurisdiksjon.

Klageren anket avgjørelsen i mai 2008, og anførte at forvaltningsdomstolens avgjørelse krenket deres rett til tilgang til domstol etter Konvensjonen artikkel 6. De mente forvaltningsdomstolen skulle behandlet saken, og viste til at en erklæring må overholde enhver trinnhøyere lov.

Klageren pekte også på at de ikke hadde rett til å anlegge søksmål for Forfatningsdomstolen. Samme måned avviste et ankeutvalg i forvaltningsdomstolen anken, og sluttet seg til førsteinstansens begrunnelse. Klageren anket på nytt, og klaget i tillegg over at ankeutvalg i forvaltningsdomstolen hadde vært ulovlig sammensatt. Denne anken ble avvist i juni 2008.

I oktober 2008 ba klageren Forfatningsdomstolen om å bekrefte at bestemmelsen om massemedier i erklæringen om unntakstilstand var uforenelig med en rekke bestemmelser i Grunnloven. Klageren erkjente at inngivelsen av saken ikke var i samsvar med de formelle kriteriene, som var grunnen til at saken først var blitt anlagt for forvaltningsdomstolen. Saken ble returnert uten prøving i oktober 2008, fordi selskapet ikke hadde adgang til å anlegge saker for Forfatningsdomstolen. Klageren innga en klage til Forfatningsdomstolens president og ba om at saken ble behandlet. Saken ble undersøkt i oktober 2008, men klageren fikk ikke medhold i at saken kunne behandles.

Klageren brakte saken inn for Domstolen i desember 2008.

Anførsler

Klageren anførte at forbundet mot deres publikasjoner som følge av presidentens erklæring om unntakstilstand, utgjorde et uberettiget inngrep i deres rett til å motta og formidle informasjon, slik at Konvensjonen artikkel 10 var krenket. Klageren la vekt på at den var en opposisjonsavis som formidlet informasjon ulik fra den «offisielle versjonen». Ifølge klageren så myndighetene enhver fri meningsytring som en trussel mot deres autoritære regime, og erklærte unntakstilstand for å hindre demokratiske endringer. Bare regjeringsvennlige aviser hadde fått publisere.

Klageren mente inngrepet i artikkel 10 ikke var forskrevet ved lov. Selskapet anførte at Grunnloven ikke tillot begrensinger i ytringsfriheten under unntakstilstand og at en erklæring om unntakstilstand med henvisning til Grunnloven alene var uakseptabel. Klageren anførte i tillegg at inngrepet ikke forfulgte et legitimt formål, fordi det eneste målet hadde vært å holde på makten for enhver pris, og at det ikke var nødvendig i et demokratisk samfunn.

Klageren anførte i tillegg at Konvensjonen artikkel 6 § 1 var krenket fordi de var hindret fra tilgang til en domstol for å bestride tiltaket som krenket deres rett til å formidle informasjon. Forvaltningsdomstolens begrunnelse for å avvise saken var ifølge klageren merkelig og ulovlig. Klageren pekte på at ingen nasjonal domstol hadde behandlet saken. I tillegg var artikkel 6 § 1

ifølge klageren krenket fordi utvalget i forvaltningsdomstolen som behandlet anken ikke kunne anses å være en «domstol opprettet ved lov», ettersom domstolen var sammensatt av flere dommere enn hva loven bestemte.

Klageren tok ikke uttrykkelig stilling til anvendelighet av Konvensjonen artikkel 15 om fravikelser i krisesituasjoner.

Staten imøtegikk klagerens anførsler, og anførte at Armenias derogasjon fra rettighetene garantert under Konvensjonen artikkel 10 hadde vært forenelig med vilkårene i Konvensjonen artikkel 15.

Domstolens vurdering

Domstolen bemerket innledningsvis at regjeringen 4. mars 2008 varslet Europarådets generalsekretær om derogasjon fra en rekke rettigheter garantert under Konvensjonen, deriblant artikkel 10. Domstolen måtte derfor ta stilling til om vilkårene for derogasjon i artikkel 15 var oppfylt.

Domstolen akseptert at det formelle kravet til derogasjon etter Konvensjonen artikkel 15 § 3 var oppfylt. Videre bemerket Domstolen at partene til Konvensjonen har rett til, ved krig eller annen offentlig nødstilstand som truer nasjonens liv, å treffe tiltak som avviker fra dens forpliktelser etter Konvensjonen, med unntak for de listet opp i artikkel 15 § 2. Slik derogasjon må være strengt nødvendig utfra situasjonen og ikke være uforenlige med andre plikter etter internasjonal rett. Det tilkom det enkelte stat å avgjøre om livet i staten var truet av en offentlig nødstilstand, og hvor langt det var nødvendig å gå i forsøket på å overvinne nødstilstanden. Domstolen uttalte at nasjonale myndigheter i prinsippet var beste egnet til å gjøre disse vurderingene på grunn av sin direkte og kontinuerlige oversikt over behovene i øyeblikket. Staten blir derfor tilkjent en bred skjønnsmargin, men har ikke ubegrenset skjønn. Det er opp til Domstolen å avgjøre om statene har gått ut over det situasjonens krav gjør strengt nødvendig. Domstolen må legge behørig vekt på arten av rettighetene som berøres og omstendighetene som fører til, og varigheten av, nødssituasjonen.

I denne saken mente regjeringen situasjonen utgjorde en nødstilstand som truet nasjonens liv. Nødvendigheten av de innførte tiltakene ble bekreftet av parlamentet. Domstolen aksepterte at synet til statens utøvende makt og parlament måtte tillegges vekt, men understreket at nødvendigheten av unntakstilstanden og tiltakene aldri var blitt gjenstand for rettslig kontroll.

Videre uttalte Domstolen at den naturlige forståelse av «annen offentlig nødstilstand som truer nasjonens liv» er en eksepsjonell krise- eller nødssituasjon, som påvirker hele befolkningen og utgjør en trussel mot det organiserte samfunnet. For å rettferdiggjøre derogasjon må nødssituasjonen være reell eller overhengende og påvirke hele nasjonen i den grad at fortsettelsen av det organiserte livet i samfunnet var truet. I tillegg må krisen eller faren være eksepsjonell, i den grad at de vanlige unntakshjemlene i Konvensjonen var åpenbart utilstrekkelige.

Domstolen pekte på at situasjonen i Jerevan 1. mars 2008 var en kulminasjon av ti dager med fredelige protester, etter et presidentvalg som mange trodde var mangelfullt. Domstolen hadde i en tidligere sak mot Armenia ikke funnet bevis som tydet på at våpen ble distribuert blant demonstrantene eller at demonstrantene først angrep politiet. Det fantes troverdige rapporter om at politiet brukte uberettiget og overdreven makt mot demonstrantene. Domstolen hadde ikke tilstrekkelig materiale til å fastslå hvordan situasjonen utviklet seg og kom ut av kontroll. Den viste likevel til at den i en tidligere sak fremholdt at spredningen av forsamlingen på Frihetsplassen om morgenen 1. mars og andre hendelser kan ha spilt en rolle i den voldelige eskaleringen, i motsetning til at den var en planlagt og organisert ordensforstyrrelse eller et kuppforsøk. Den store folkemengden forble også fredelig, mens volden ble begått av små grupper med demonstranter. Det var ikke fremlagt bevis for at demonstrantene som brukte vold var bevæpnet med annet enn improviserte gjenstander, eller for at noen av dødsfallene skjedde som følge av forsettlige eller uforsettlige handlinger fra demonstrantene.

Domstolen aksepterte at situasjonen i Jerevan 1. mars 2008 var svært anspent og alvorlig. Domstolen var likevel ikke overbevist om at demonstrasjonene, som hadde blitt møtt med hard politiintervensjon, kunne karakteriseres som en offentlig nødstilstand som «truer nasjonens liv» etter artikkel 15. Domstolen uttalte at den ikke hadde tilstrekkelig bevis til å konkludere med at protestene, som var beskyttet under Konvensjonen artikkel 11, rettferdiggjorde derogasjon, selv om de var massive og til tider voldelige. Domstolen fant det derfor ikke nødvendig å avgjøre om tiltakene myndighetene traff var strengt nødvendige utfra situasjonens krav i og samsvar med de internasjonale forpliktelser.

Domstolen konkluderte med at Armenias derogasjon ikke tilfredsstilte vilkårene i Konvensjonen artikkel 15 § 1.

Domstolen tok deretter stilling til klagen over Konvensjonen artikkel 10.

Domstolen slo innledningsvis fast at det utvilsomt forelå et inngrep i klagerens ytringsfrihet, herunder retten til å formidle informasjon. Dermed var inngrepet i strid med Konvensjonen, med mindre det oppfylte vilkårene i artikkel 10 § 2: Var foreskrevet ved lov, forfulgte ett eller flere legitime formål og var nødvendig i et demokratisk samfunn.

Når det gjaldt spørsmålet om hvorvidt inngrepet var «forskrevet ved lov» understreket Domstolen at det kreves at tiltaket har en viss hjemmel i nasjonal lovgivning, i tillegg til at kvaliteten på loven må være slik at den er tilgjengelig, medfører forutberegnelighet og er forenelig med rettsstaten. Videre bemerket domstolen at Grunnloven ga presidenten fullmakt til å erklære unntakstilstand dersom det var en overhengende fare for den konstitusjonelle ordenen. Inntil rammeverket for unntakstilstand ble utdypet i en egen lov, kunne presidenten iverksette de tiltak som krevdes mot en slik trussel.

Domstolen lot spørsmålet om hvorvidt erklæringen om unntakstilstand var lovlig stå åpent. Den var villig til å akseptere at inngrepet forfulgte det legitime formålet om å forebygge uorden eller kriminalitet.

Når det gjaldt nødvendigheten av inngrepet, understreket Domstolen at pliktene og ansvaret som følger med medienes utøvelse av ytringsfrihet får spesiell betydning i situasjoner med spenninger og konflikt. Når synspunktene som uttrykkes ikke er hatefulle eller oppfordring til vold, kan ikke staten begrense offentlighetens rett til informasjon, heller ikke med henvisning til de legitime formålene i artikkel 10 § 2. Domstolen pekte på at demokrati utvikles ved ytringsfrihet, og at demokrati gir mulighet for å løse problemer gjennom offentlig debatt. En offentlig nødstilstand som truer nasjonens liv kan ikke tjene som påskudd for å begrense friheten til politisk debatt.

Domstolen bemerket at ingenting tydet på at materialet som klageren ønsket å trykke inneholdt hatefulle ytringer eller oppfordringer til vold eller uro. Den eneste begrunnelsen for inngrepet synes å være at klageren var en opposisjonsavis kjent for å publisere myndighetskritisk materiale. Domstolen uttalte at inngrep som kveler politisk debatt og demper avvikende meninger strider mot selve formålet bak Konvensjonen artikkel 10, og ikke er nødvendig i et demokratisk samfunn.

Domstolen konkluderte med at Konvensjonen artikkel 10 var krenket.

Domstolen gikk så over til å behandle klagen over Konvensjonen artikkel 6 § 1.

Domstolen uttalte innledningsvis at artikkel 6 § 1 sikrer alle en rett til å få ethvert krav knyttet til sine sivile rettigheter fremmet for en domstol. Rettigheten er likevel ikke absolutt, og krever regulering fra staten. Derfor har statene en viss skjønnsmargin. Domstolen understreket at begrensingene ikke må begrense adgangen til domstol på en slik måte eller i en slik grad at selve essensen av rettigheten blir svekket. I tillegg må slike begrensinger forfølge et legitimt mål og være forholdsmessige.

Domstolen pekte på at den tidligere har undersøkt lignende situasjoner i flere saker mot Armenia, og funnet krenkelse av retten til adgang til domstol. Som bemerket i disse dommene eksisterte det en praksis i Armenia, der domstolene systematisk nektet å behandle krav mot visse offentlige organer og tjenestepersoner, inkludert erklæringer fra presidenten, uavhengig av om saksøkeren bestred handlingenes lovlighet eller grunnlovsmessighet.

Domstolen uttalte at det så ut til at noe liknende hadde skjedd i denne saken. Til tross for at klageren eksplisitt bestred lovligheten av presidentens erklæring med henvisning til konkrete lover, så forvaltningsdomstolen bort fra anførselene og gikk ut fra at saken var av konstitusjonell art. Som følge av dette ble klageren forhindret fra å få prøvd inngrepet i sine rettigheter etter Konvensjonen artikkel 10 for en nasjonal domstol. I lys av dette mente Domstolen at avvisningen av klagerens sak, med den begrunnelsen forvaltningsdomstolen ga, svekket selve essensen i deres rett til tilgang til domstol. Domstolen kom derfor til at Konvensjonen artikkel 6 § 1 var krenket.

I lys av denne konklusjonen fant ikke Domstolen det nødvendig å undersøke om det forelå brudd på artikkel 6 § 1 når det gjaldt sammensetningen av forvaltningsdomstolen.

Domstolen konkluderte med at det forelå krenkelse av Konvensjonen artikkel 10 og av artikkel 6 § 1 når det gjaldt tilgangen til domstol.

**Standard Verlagsgesellschaft mbH v.
Austria**

INSTANS: Menneskerettsdomstolen – Domstol (fjerde seksjon) – Dom

TITTEL: CASE OF STANDARD VERLAGSGESELLSCHAFT MBH v. AUSTRIA (No. 3)

AVSIGELSESDATO: 07/12/2021

SAKSNR.: 39378/15

VIKTIGHETSNIVÅ: Key Cases

KLAGER: Standard Verlagsgesellschaft mbH

INNKLAGET: Østerrike

INTERNETTPUBLISERING: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-213914>

KONKLUSJON: Krenkelse av artikkel 10 – Ytringsfrihet-{generell} (Artikkel 10-1 – Ytringsfrihet)

Ikke-økonomisk skade – funn av krenkelse tilstrekkelig (Artikkel 41 – Ikke-økonomisk skade Rimelig erstatning)

Skade – krav avvist (Artikkel 41 – Økonomisk skade Rimelig erstatning)

VOTUM: Separat votum

ARTIKLER:

8

8-1

10

10-1

10-2

41

STIKKORD:

(Art. 8) Right to respect for private and family life

(Art. 8-1) Respect for private life

(Art. 10) Freedom of expression-{general}

(Art. 10-1) Freedom of expression

(Art. 10-2) Interference

(Art. 10-2) Necessary in a democratic society

(Art. 10-2) Protection of the reputation of others

(Art. 10-2) Protection of the rights of others

(Art. 41) Just satisfaction-{general}

(Art. 41) Just satisfaction

(Art. 41) Non-pecuniary damage

(Art. 41) Pecuniary damage

Margin of appreciation

Proportionality

/

(Art. 8) Retten til respekt for privatliv og familieliv

(Art. 8-1) Respekt for privatliv

(Art. 10) Ytringsfrihet-{generell}

(Art. 10-1) Ytringsfrihet

(Art. 10-2) Inngrep

(Art. 10-2) Nødvendig i et demokratisk samfunn

(Art. 10-2) Beskyttelse av andres omdømme

(Art. 10-2) Beskyttelse av andres rettigheter

(Art. 41) Rimelig erstatning-{generell}

(Art. 41) Rimelig erstatning

(Art. 41) Ikke-økonomisk skade

(Art. 41) Økonomisk skade

Skjønnsmargin
Proporsjonalitet

RETTSPRAKSIS:

Associated Society of Locomotive Engineers and Firemen (ASLEF) v. the United Kingdom, no. 11002/05, § 58, 27 February 2007
Axel Springer AG v. Germany [GC], no. 39954/08, §§ 90-95, 7 February 2012
Ceylan v. Turkey [GC], no. 23556/94, § 34, ECHR 1999 IV
Couderc and Hachette Filipacchi Associés v. France [GC], no. 40454/07, ECHR 2015 (extracts)
Delfi AS v. Estonia [GC], no. 64569/09, ECHR 2015
Goodwin v. the United Kingdom, no. 17488/90, 27 March 1996, § 39, Reports of Judgments and Decisions 1996 II
K.U. v. Finland, no. 2872/02, § 49, ECHR 2008
Lingens v. Austria, no. 9815/82, 8 July 1986, § 42, Series A no. 103
Magyar Tartalomsgéltatók Egyesülete and Index.hu Zrt v. Hungary, no. 22947/13, 2 February 2016
Nordisk Film & TV A/S v. Denmark (dec.), no. 40485/02, ECHR 2005 XIII
Oberschlick v. Austria (no. 1), no. 11662/85, 23 May 1991, §§ 58-59, Series A no. 204
Osinger v. Austria, no. 54645/00, § 57, 24 March 2005
Sanoma Uitgevers B.V. v. the Netherlands [GC], no. 38224/03, 14 September 2010
Schweizerische Radio- und Fernsehgesellschaft and Others v. Switzerland (dec.) no. 68995/13, § 71, 12 November 2019
Telegraaf Media Nederland Landelijke Media B.V. and Others v. the Netherlands, no. 39315/06, § 86, 22 November 2012
Vereinigung Bildender Künstler v. Austria, no. 68354/01, § 44, 25 January 2007
Von Hannover v. Germany (no. 2) [GC], nos. 40660/08 and 60641/08, §§ 109 to 113, ECHR 2012
Wingrove v. the United Kingdom, no. 17419/90, 25 November 1996, § 58, Reports of Judgments and Decisions 1996 V

Saken omhandler

Saken gjaldt Konvensjonen artikkel 10 om ytringsfrihet. Spørsmålet var om en plikt til å avsløre identiteten til personer i et kommentarfelt på internett utgjorde en krenkelse av Konvensjonen.

Fakta

Klageren var et selskap med begrenset ansvar registrert i Wien. Klagerselskapet publiserer en avis som daglig utkommer i fysisk og digitalt format.

Nettportalen inneholdt blant annet diskusjonsfora tilknyttet artiklene. For å registrere seg til å kommentere måtte brukerne skrive inn navn og e-postadresse, eventuelt også bostedsadresse. Brukerne ble informert om at deres data ikke vil bli gjort offentlig tilgjengelig.

Vilkårene for kommentarfeltet understrekte at kommentarer var verdifulle for forumet, men at personangrep, trusler og liknende ikke var akseptert. Nettsiden ble moderert for å luke ut problematiske kommentarer og ble gjennomgått jevnlig etter publisering.

I mars 2012 ble det publisert en artikkel om K.S., som var leder av et regionalt ytre høyre parti, FPK. Artikkelen fikk mer enn 1,600 kommentarer, der K.S. blant annet ble kalt «korrupt drittsekkpolitiker» og beskyldt for «Nazi gjenopplivning».

I april 2012 ba K.S. og FPK klagerselskapet om å utgi navn, adresse og epost-adresse til kommentarforfatterne, slik at de kunne iverksette rettssak mot dem. Klagerselskapet informerte om at de hadde slettet kommentarene, men nektet å utgi brukerdata.

I mai 2013 ble det publisert et intervju med H.K., som var generalsekretær for det ytre høyre partiet, Østerrikske frihetspartiet. En bruker hevdet i kommentarfeltet at «dersom ytringsfriheten ikke hadde blitt misforstått, og dersom det ble straffbart å undergrave forfatningen og destabilisere styreformen, ville de høyreekstreme i Østerrike være en av de største forbryterne i den andre republikk». H.K. ba i juni 2013 klagerselskapet om å slette kommentaren og utgi brukerdata slik at han kunne iverksette rettssak mot kommentarforfatteren. Klagerselskapet slettet kommentaren, men nektet å utgi brukerinformasjonen.

I juni 2012 gikk K.S. og FPK til sivil sak mot klagerselskapet og hevdet kommentarene var ærekrenkende. Klagerselskapet fastholdt at de ikke var forpliktet til å utgi brukerdata, at kommentarene ikke var ærekrenkende. Klagerselskapet ble frikjent i den lokale førsteinstansen, som viste til at kommentarene var beskyttet av ytringsfriheten, og at det var større rom for å kritisere politikere.

Saken ble anket til ankeinstansen. Ankeinstansen kom i mai 2014 til at klagerselskapet ikke kunne påberope seg konfidensialitet, ettersom det ikke var etablert hvorvidt kommentarene hadde blitt manuelt gjennomgått før publisering. Ankeinstansen anså heller ikke at det var noen tilknytning mellom klagerselskapets journalistiske aktiviteter og brukernes kommentarer.

I februar 2015 opprettholdt Høyesterett ankeinstansens dom. Høyesterett kom til at ettersom kommentarene ikke var knyttet til journalistisk aktivitet, hadde det ikke vært et inngrep i pressefriheten etter Konvensjonen artikkel 10.

I juli 2013 gikk H.K. til sivil sak mot klagerselskapet og påberopte seg æreskrenkelse. I november 2013 ble saken avvist av den lokale førsteinstansen. I april 2014 påla ankeinstansen

klagerselskapet å utgi brukerdata, på samme bakgrunn som ankeinstansen i saken med K.S. og FPK. I desember 2014 opprettholdt Høyesterett ankeinstansens dom.

Klageren tok deretter saken inn for Domstolen i august 2015.

Anførsler

Klageren anførte at pålegget om å utgi brukerdata utgjorde en krenkelse av ytringsfriheten etter Konvensjonen artikkel 10.

Staten imøtegikk klagerens anførsler.

Domstolens vurdering

Domstolen uttalte innledningsvis at den måtte undersøke om det forelå et inngrep i pressefriheten.

De grunnleggende prinsippene om ytringsfrihet og beskyttelse av journalistiske kilder er veletablerte etter domstolspraksis.

Hva gjaldt journalistiske kilder har Domstolen tidligere uttalt at en «kilde» er «enhver person som gir informasjon til en journalist». Informasjon som identifiserer en kilde er forstått slik at det inkluderer både «faktiske omstendigheter om å innhente informasjon fra en kilde» og «upublisert innhold av informasjon fra en journalistisk kilde».

I saken *Schweizerische Radio- und Fernsehgesellschaft and Others v. Switzerland* utarbeidet Domstolen en oversikt over sin rettspraksis over situasjoner som den anser som inngrep i artikkel 10. Dom eller illeggelse av erstatningsansvar er blant tiltakene som kan utgjøre et inngrep. I saken *Nordisk Film & TV A/S v. Denmark* kom Domstolen til at avgjørelsen om å overgi uredigert filmmateriale er et inngrep.

Domstolen påpekte at den konkrete saken ikke gjaldt ansvar som sådan for klagerselskapet, men plikt til å utgi brukerdata i enkelte tilfeller. I den nasjonale rettsprosessen hadde klagerselskapet påberopt seg redaksjonell konfidensialitet, mens domstolene konkluderte med at det ikke var journalistisk aktivitet involvert og dermed ikke konfidensialitet.

I den konkrete saken viste Domstolen til at kommentarene ble postet på et forum for lesere og henvendte seg til offentligheten, heller enn til en journalist. Dette var tilstrekkelig til å konkludere med at kommentatorene ikke var journalistiske kilder. Dermed kunne ikke klagerne

påberope seg redaksjonell konfidensialitet i saken. Domstolen viste imidlertid til at det finnes andre former for inngrep som trekker en sak inn under artikkel 10.

I sakene Delfi AS og Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete and Index.hu Zrt var det ikke omtvistet at ansvar for tilbydere av digitale debattfora utgjorde et inngrep i artikkel 10-rettigheter. Domstolen måtte vurdere denne saken konkret.

Domstolen aksepterte at klagerselskapet opptrådte som en vert for publikasjon av kommentarene, og at dette var en av flere roller som mediehus. Ikke bare tilbød klagerselskapet et forum for brukere, men klagerselskapet tok en aktiv rolle i å veilede om å skrive kommentarer, og beskrev kommentarer som en essensiell og verdifull del av nyhetsportalen. Videre var forumene delvis modererte. Domstolen fant at disse aktivitetene var tett sammenknyttet. Det var dermed klart at klagerselskapets overordnede funksjon var å åpne for diskusjon og utveksling av ideer med offentlig interesse som beskyttes av pressefriheten.

Domstolen viste til at det ikke kan være en absolutt rett til anonymitet på internett, men at det likevel kan være grunner til å ikke utgi brukeridentitet. Anonymitet skal hindre represalier og uønsket oppmerksomhet og er egnet til fri flyt av ideer, mening og informasjon på internett. Dermed kan anonymitet indirekte tjene interessene til et medieselskap.

I den konkrete saken hadde klagerselskapet brukt en grad av anonymitet, ikke bare for å sikre sin pressefrihet, men også for å beskytte brukernes privatliv og ytringsfrihet etter artikkel 8 og 10. Domstolen observerte at anonymiteten ikke ville være effektiv hvis klagerselskapet ikke kunne beskytte dem.

Domstolen fant dermed at de nasjonale domstolenes ordre om å utgi identitet utgjorde et inngrep i klagerselskapets rett til pressefrihet etter artikkel 10 § 1. For at et slik inngrep skal være lovlig må det etter artikkel 10 § 2 være i samsvar med lov, forfølge ett eller flere legitime formål og være nødvendig i et demokratisk samfunn.

Det var ikke omtvistet mellom partene at inngrepet hadde hjemmel i lov og forfulgte et legitimt formål om å beskytte andres omdømme. Dermed var spørsmålet om inngrepet var nødvendig i et demokratisk samfunn.

Ytringsfriheten utgjør en grunnstein i demokratiske samfunn og skal sikre pluralisme, toleranse og et spekter av meninger. Etter artikkel 10 må inngrep i ytringsfriheten vurderes strengt.

Domstolen har i tidligere praksis trukket frem relevante kriterier i avveilingen mellom artikkel 8 og 10. Om det foreligger et bidrag til en debatt av offentlig interesse, om personen det gjelder, om personen er kjent, innhold, form og konsekvenser av publikasjonen og alvorligheten av sanksjonen for journalister eller forleggere.

Domstolen gjentok i denne forbindelse at det er lite rom for restriksjoner på politiske ytringer eller debatter av offentlig interesse. Grensene for akseptabel kritikk av politikere er videre enn for private individer. Politikere må utvise større toleranse for kritikk ettersom de villig og vitende eksponerer seg i offentligheten.

I den konkrete saken hadde kommentarene vært lite respektfulle, men utgjorde ikke hatytringer, oppfordring til vold eller var på andre måter åpenbart ulovlige. Kommentarene gjaldt to politikere og et politisk parti og var fremsatt i en offentlig debatt om offentlige interesser.

Statene må finne en avveiling mellom anonymitet og andre legitime formål som hindring av uorden, kriminalitet og beskyttelse av andres rettigheter og friheter.

I den konkrete saken berørte interessekonflikten klagerselskapets pressefrihet, personene som det ble skrevet om sin rett til omdømme og kommentarforfatternes ytringsfrihet.

Ankedomstolene og Høyesterett begrunnet ikke at saksøkernes interesser var overordnet klagerselskapets interesser. Dette var bekymringsfullt i saker som den foreliggende, ettersom det var politiske ytringer som ikke var ulovlige. Ingen av dommene var basert på en menneskerettslig avveiling av de konkurrerende interessene, og det ble ikke lagt vekt på anonymitet som et tiltak for å tilrettelegge for fri meningsutveksling. På bakgrunn av dette kunne ikke Domstolen konkludere med at Høyesterett hadde funnet en rimelig balanse mellom de ulike interessene. Inngrepet var dermed ikke nødvendig i et demokratisk samfunn etter artikkel 10 § 2.

Følgelig forelå det en krenkelse av artikkel 10 i Konvensjonen.